



รายการ ร้อยเรื่อง...เมืองไทย

สถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา และสำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนอุทองใน เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐ โทร. ๐-๒๒๔๔-๒๐๗๐-๗๓

เรื่อง สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก (อัมพร อมฺพโร)
สมเด็จพระสังฆราช พระองค์ที่ ๒๐ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์

เรียบเรียง นางสาวพิมพ์ธัญญา ช้องเสนาะ วิทยากรปฏิบัติการ
กลุ่มงานบริการวิชาการ ๒ สำนักวิชาการ

ออกอากาศ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๐

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร มีพระราชโองการโปรดสถาปนาสมเด็จพระมหามุนีวงศ์ (อัมพร อมฺพโร) เจ้าอาวาสวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม ราชวรวิหาร กรรมการมหาเถรสมาคม และแม่กองงานพระธรรมทูต ขึ้นเป็นสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก พระองค์ที่ ๒๐ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ โดยเสด็จพระราชดำเนินไปประกอบพระราชพิธีสถาปนาสมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก เมื่อวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ณ พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ในพระบรมมหาราชวัง สร้างความปลาบปลื้มปิติแก่พุทธศาสนิกชนชาวไทยเป็นอย่างยิ่ง สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก มีพระนามตามที่จารึกในพระสุพรรณบัฏว่า “สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สุขุมธรรมวิธานธำรง สกลมหาสงฆปริณายก ตรีปิฎกธราจารย์ อัมพรภาณีสถิตสังฆวิสุต ปาพจนุตตมสาสนโสภณ กิตตินิรมลคุรุฐานียบัณฑิต วชิราลงกรณนริศรปลัณนาภิสิตประกาศ วิสารทนาถธรรมทูตาทิภูม ทศมินทรสมมุติปฐมสกลคณาธิเบศร ปวิธเนตโยภาสวาสนวงศวิวัฒน์ พุทธบริษัทคารวสถาน วิบูลสถิตสมาจารวัตรวิปัสสนสุนทร ชินวรมหามุนีวงศานุกิษฏ บวรธรรมบพิตร สมเด็จพระสังฆราช”

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก (อัมพร อมฺพโร) มีพระนามเดิมว่า อัมพร ประสัดถพงษ์ ประสูติเมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๔๗๐ ณ ตำบลบางป่า อำเภอมือง จังหวัดราชบุรี ปัจจุบันพระชันษา ๘๙ ปี ๖๘ พรรษา พระชนกชื่อ นับ ประสัดถพงษ์ พระชนนีชื่อ ตาล ประสัดถพงษ์ ครอบครัวประกอบอาชีพค้าขาย ในช่วงวัยเยาว์ทรงเรียนชั้นประถมศึกษาที่โรงเรียนเทวานุเคราะห์ กองบินน้อยที่ ๔ ตำบลโคกกระเทียม อำเภอมือง จังหวัดลพบุรี จนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ เมื่อปี ๒๔๘๐ ทรงบรรพชาเป็นสามเณร ณ วัดสัตตนารถปริวัตร ตำบลหน้าเมือง อำเภอมือง จังหวัดราชบุรี และทรงย้ายไปจำพรรษาที่วัดตรีญาติ ตำบลพงสวาย อำเภอมือง จังหวัดราชบุรี เพื่อศึกษาเล่าเรียนพระปริยัติธรรม จนสามารถสอบได้นักธรรมชั้นเอก เมื่อปี ๒๔๘๖ และสอบได้เปรียญธรรม ๔ ประโยค เมื่อปี ๒๔๘๘ ต่อมาทรงเข้าพิธีอุปสมบทเป็นพระภิกษุ เมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๔๙๑ ณ มหาพัทธสีมาวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม ราชวรวิหาร โดยมีสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก (วาสน์ วาสโน) สมเด็จพระสังฆราช พระองค์ที่ ๑๘ เป็นพระอุปัชฌาย์ และสมเด็จพระพุทธปาพจนบดี (ทองเจือ จินตากร) เมื่อครั้งดำรงสมณศักดิ์ที่พระจินตากรมุนี เป็นพระกรรมวาจาจารย์

ภายหลังจากที่ทรงอุปสมบทเป็นพระภิกษุแล้ว ทรงสอบได้ประโยคลำดับต่าง ๆ มาเป็นลำดับ โดยทรงสอบได้เปรียญธรรม ๖ ประโยค เมื่อปี ๒๔๙๓ จากนั้นทรงเข้าศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จนสำเร็จศาสนศาสตร์บัณฑิต เมื่อปี ๒๕๐๐ ต่อมาได้ทรงเข้าอบรมพระธรรมทูตไปต่างประเทศ เมื่อปี ๒๕๐๙ โดยเป็นพระธรรมทูตรุ่นแรก ก่อนเดินทางไปศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ณ มหาวิทยาลัยพาราณสี (Banaras Hindu University) ประเทศอินเดีย จนสำเร็จการศึกษาทางด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดี เมื่อปี ๒๕๑๒ ทั้งนี้พระองค์ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์มาโดยลำดับ ทรงเป็นพระราชอาคันตุกะเจ้าคณะรองชั้นหิรัญบัฏหรือรองสมเด็จพระราชาคณะที่ พระสาสนโสภณ เมื่อปี ๒๕๔๓ และพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ รัชกาลที่ ๙ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สถาปนาขึ้นเป็นสมเด็จพระราชาคณะชั้นสุพรรณบัฏที่ สมเด็จพระมหามุนีวงศ์ เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๒

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก (อัมพร อมฺพโร) ทรงสร้างคุณูปการที่สำคัญต่อวงการพระพุทธศาสนา ทรงปฏิบัติพระกรณียกิจและพระศาสนกิจในด้านการศึกษาและการศึกษาสงเคราะห์ ทรงเป็นอาจารย์สอนธรรมวินัยแก่ภิกษุสามเณร เป็นกรรมการสนามหลวง แผนกธรรมและแผนกบาลี และประธานศูนย์ธรรมศึกษา ในสำนักเรียนวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม เป็นกรรมการฝ่ายการศึกษาสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม โดยจัดมอบทุนสนับสนุนและส่งเสริมแก่นักเรียนที่มีผลการเรียนดีแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ทั้งสามัญศึกษาและปริยัติศึกษา ด้านสาธารณูปการ ทรงเป็นประธานกรรมการควบคุมดูแลการปฏิสังขรณ์เสนาสนะวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม และอุปการะการสร้างและปฏิสังขรณ์เสนาสนะให้แก่วัดต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก ด้านการสาธารณสงเคราะห์ ทรงรับเป็นประธานมูลนิธิพระอาจารย์ฝั้น อาจาโร และสนับสนุนช่วยเหลือทางราชการ ในการสงเคราะห์ผู้ประสบภัยต่าง ๆ ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ทรงรับอาราธนาแสดงธรรมเทศนาในวันธรรมสวนะ ให้แก่ผู้มาศึกษาศิลปปฏิบัติธรรม ทรงเป็นผู้บุกเบิกนำพระพุทธศาสนาไปเผยแผ่ที่นครซิดนีย์ รัฐนิวเซาท์เวลส์ เครือรัฐออสเตรเลีย วางรากฐานการเผยแผ่พระพุทธศาสนาอย่างมีรูปแบบ ทำให้พระพุทธศาสนาฝ่ายเถรวาทมีความมั่นคงมีวัดและพระสงฆ์ไทยอยู่ประจำที่เครือรัฐออสเตรเลียหลายแห่ง และทรงเป็นผู้แทนมหาเถรสมาคมในคราวที่ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพจัดงานวันวิสาขบูชา วันสำคัญของโลก ณ สำนักงานใหญ่ องค์การสหประชาชาติ นครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา ด้านการปกครองคณะสงฆ์ ทรงดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม ราชวรวิหาร พระอารามหลวง กรรมการมหาเถรสมาคม แม่กองงานพระธรรมทูต และที่ปรึกษาเจ้าคณะภาค ๑๔ - ๑๕ (ธรรมยุต) ประธานกรรมการคณะธรรมยุต กรรมการเถรสมาคมธรรมยุต เป็นพระอุปัชฌาย์ และนายกสภามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย และนายกกรรมการบริหารมูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์

บรรณานุกรม

“ประกาศสถาปนาสมเด็จพระสังฆราช” (๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๕ ข, น.๑-๓.

“หมายกำหนดการ พระราชพิธีสถาปนาสมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ณ พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ในพระบรมมหาราชวัง” (๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๔ ข, น.๑๓-๑๔.

พระประวัติ-พระจริยาวัตร สมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ ๒๐. (๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐). สืบค้น ๑๘ เมษายน ๒๕๖๐ จาก https://www.khaosod.co.th/special-stories/news_215243

พระมหามุนีวงศ์ สังฆราชองค์ที่ ๒๐ ของไทย. (๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐). สืบค้น ๑๘ เมษายน ๒๕๖๐ จาก <http://www.thairath.co.th/content/853792>

เปิดประวัติ “สมเด็จพระมหามุนีวงศ์” พระสังฆราชองค์ที่ ๒๐ ขาวราชบุรี. (๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐). สืบค้น ๑๘ เมษายน ๒๕๖๐ จาก <http://www.matichon.co.th/news/455668>

รายงานพิเศษ : “สมเด็จพระมหามุนีวงศ์” สมเด็จพระสังฆราช องค์ที่ ๒๐. (๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐). สืบค้น ๑๘ เมษายน ๒๕๖๐ จาก https://www.matichonweekly.com/column/article_24353

เรียนรู้คำราชาศัพท์ ถวายพระพรแต่สมเด็จพระสังฆราช. (๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐). สืบค้น ๑๘ เมษายน ๒๕๖๐ จาก <https://www.dailynews.co.th/article/554886>

องค์ที่ ๒๐ พระอริยวงศาคตญาณ (อัมพร อมฺพโร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก. (๒๕๖๐). สืบค้น ๑๘ เมษายน ๒๕๖๐ จาก [http://www.phuttha.com/องค์ที่_๒๐_พระอริยวงศาคตญาณ_\(อัมพร_อมฺพโร\)_สมเด็จพระสังฆราช_สกลมหาสังฆปริณายก](http://www.phuttha.com/องค์ที่_๒๐_พระอริยวงศาคตญาณ_(อัมพร_อมฺพโร)_สมเด็จพระสังฆราช_สกลมหาสังฆปริณายก)